

ЗЕМЛЯ БУДЕ ВІДРОДЖЕНА

Алла АКСЬОНОВА

Цьогорічний Чорнобильський форум, який нещодавно пройшов у Києві, якраз і переймався проблемою подальшої долі територій зі статусом постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС

Дане питання, за словами керівника проекту Чорнобильська програма відродження та розвитку (ЧПВР) **Павла Замостьяна**, постало перед нішнім зібранням форуму не випадково. Сьогодні воно є одним із стратегічно-найважливіших не тільки для економіки постраждалих регіонів, а й для України в цілому.

Відразу зауважимо, що Чорнобильський форум започаткований у 2004 році та є одним із напрямків діяльності у реалізації проекту ЧПВР. Його організатори поставили за мету об'єднати зусилля представників місцевої влади, громадськості, бізнесу, вітчизняної науки та міжнародних донорських організацій для опрацювання напрямків і підходів та конкретних рішень щодо економічного розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

– Нинішнього року, – нагадав присутнім на відкритті форуму Павло Замостьян, – це вже четверта зустріч. На нього запрошені представники науки та фахівці із аграрних питань, від яких ми,

учасники форуму, хотіли б почути професійну думку з приводу реальної ситуації та реальних перспектив використання постраждалих від Чорнобильської катастрофи земель. Сьогодні ми не будемо вдаватися до проблем, що стосуються радіологічного моніторингу. Безперечно, ці питання важливі. Проте вони багато в чому вирішені і тут, як мовиться, новизни немає. А ось перспективні напрямки розвитку, з точки зору економіки регіону, – є нині стратегічно важливим питанням.

Включені для розгляду та обговорення в робочий графік форуму шість питань стали основою для напрацювання конкретних заходів щодо перспектив використання постраждалих територій не лише 30-кілометрової зони відчуження, а й чотирьох областей (Чернігівської, Житомирської, Київської та Рівненської). Передусім мова йшла про території, що потребують подальших контрзаходів і можуть використовуватися в сільськогосподарських та інших цілях.

(Початок. Продовження на стор. 3)

Ферма вже відроджується.

ЗЕМЛЯ БУДЕ ВІДРОДЖЕНА

CHERNOBYL ECONOMIC DEVELOPMENT FORUM

ЧОРНОБИЛЬСЬКИЙ ФОРУМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Учасники Чорнобильського форуму

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Для рекультивуації постраждалих територій сьогодні вже проведено певні заходи, оскільки МНС України не перший рік займається вирішенням питань екологічного оздоровлення цих земель. І не дивлячись на те, що нинішнього року програма "Радіаційний захист населення та екологічне оздоровлення забруднених територій", при запланованих 20-ти мільйонах гривень, профінансована лише на 13,6 млн. – певні успіхи у цьому напрямку є. Відтак представник стратегічного партнера, керівник департаменту подолання наслідків Чорнобильської катастрофи МНС України Ірина Хромуляк зауважила присутнім, що за програмою основні дії направлені на зменшення вмісту радіонуклідів у продукції харчування, яка вирощується в даних регіонах, і на можливість розвитку сільськогосподарського виробництва.

– Насамперед, позитивні зрушення у бік екологічного оздоровлення, – наголосила у виступі перед учасниками форуму пані Ірина, – проглядаються завдяки внесенню в забруднені ґрунти мінеральних добрив. Великий плюс і від проведення робіт щодо залуження та вапнування земель. Крім цього, досить перспективним напрямком економічного розвитку цих регіонів є розведення репродуктивного скотарства. Значною мірою має посприяти вирі-

шенню даної проблеми і новий Закон України "Про внесення змін до Закону "Про загальнодержавну програму подолання наслідків Чорнобильської катастрофи на 2010-2014 роки"", проект якого підготувало та узгодило зі всіма сторонами МНС України. На такі сподівання нас нашттовує і той факт, що до проекту Закону були включені за-

ходи, що пропонувалися народними депутатами під час щорічних парламентських слухань питання стосовно подолання наслідків. І те, що його основу складено із програм, які нам надіслали адміністрації постраждалих областей. Між іншим, у цей проект включено ще й два нових розділи: перший – ведення сільськогосподарського виробництва; другий – соціально-економічне відродження забруднених територій.

Перспективні напрямки використання згаданих територій звучали і у доповідях виступаючих. Скажімо, доктор біологічних наук, директор Українського науково-дослідного ін-

ституту сільськогосподарської радіології Національної академії наук **Валерій Кашпаров** розповів присутнім про сучасний радіологічний стан сільськогосподарських угідь українського Полісся, а доктор сільськогосподарських наук, проректор Житомирського національного агроєкологічного університету **Петро Надточій** ознайомив із агроєкологічною оцінкою радіонуклідно-забруднених територій свого регіону. Наукове бачення перспективи виробництва сільськогосподарської продукції в регіонах, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, озвучила учасникам форуму доктор сільськогосподарських наук, член-кореспондент Української академії аграрних наук (УААН), директор науково-дослідного інституту агротехнологій та якості продукції рослинництва **НАУ Світлана Каленська**.

Йшлося на форумі й про перспективи ведення лісового господарства на приватних землях та про законодавчі обмеження зміни цільового призначення земель (у доповіді кандидата біологічних наук, доцента Національного аграрного університету **Сергія Зібцева**) та про лісові проекти з поглинання парникових газів (доповідач кандидат сіль-

ськогосподарських наук, завідувач лабораторії Українського НДІ лісового господарства і агролісомеліорації **Іван Букша**). Не залишилося поза увагою учасників і питання інвестицій в альтернативне виробництво на забруднених територіях, яке висвітлював на форумі кандидат сільськогосподарських наук, заступник директора з наукової роботи та інноваційної діяльно-

сті Інституту агроєкології УААН **Михайло Кучма**.

Про ці напрямки та рекомендації науковців з даної проблеми наші читачі матимуть нагоду дізнатися більш детально у майбутніх випусках. Сьогодні ж ми пропонуємо вашій увазі узагальнення того, що прискорило розгляд питання щодо перспектив використання постраждалих територій.

КОМЕНТАР ПО ТЕМІ

Павло Замостьян, керівник проекту Чорнобильська програма відродження та розвитку:

– Актуальність питання економічного відродження територій, що постраждали від наслідків аварії на ЧАЕС, на сьогодні є доречною і з огляду подій, пов'язаних із так званими кризовими явищами, які, на жаль, не обійшли й Україну. Останні певною мірою сприяли тому, що нині Поліссям зацікавилися досить потужні сільськогосподарські виробники. Мова йде про вирощування в цьому регіоні олійних культур, з подальшою переробкою отриманого врожаю на біопаливо. Однак у ході роботи форуму науковці зауважили, що це може бути лише один із варіантів використання постраждалих земель. На деяких із них доцільніше вирощувати інші культури. Крім цього, обговорювався варіант використання так званих безперспективних територій, які мають бідні ґрунти. На них краще займатися залісненням (висадкою лісів). Згадувалося і про ведення репродуктивного скотарства.

Наразі ми мали нагоду дізнатися від представників науки та фахівців про те, яка реальна ситуація із забрудненням на цих територіях і які реальні перспективи для розведення того ж таки рапсу та чи є йому якісь альтернативи. Тож ідея проведення нинішнього зібрання за темою перспективних наслідків, як бачите самі, виявилася більш ніж виправданою. На ній учасники мали змогу реально оцінити ситуацію, що важливо для прийняття стратегічних рішень з розвитку постраждалих районів.

Чорнобильська програма відродження та розвитку є спільним проектом МНС України та ПРООН (програма розвитку ООН), у якому Міністерство надзвичайних ситуацій виступає не тільки стратегічним партнером, а й відповідає за всі напрямки в подоланні наслідків аварії на ЧАЕС, і зокрема, безпосередньо реалізує завдання програми "Радіаційний захист населення та екологічне оздоровлення забруднених територій"